

Tudás fái tartalom- és kvízkészítés

Milyen és hogyan készül a jó háttéranyag (tanulási tartalom) és hogyan készül belőle jó, a rendszer valamint a tanulók számára megfelelő kvíz a Tudás fái-ba?

(Dr. Dávid Andrea, 2023. május 11.)

A Tudás fái – ismeritek? Ha még nem, ismerjétek meg! <https://tudasfai.refrantar.hu/>

A jó háttéranyag titka: a játék sajátosságaihoz igazítva kell az anyagokat összeállítani.

A legfontosabb, hogy:

- a játékban csak olyan információkra kérdezhetünk rá, amit előzőleg átadtunk a játékosoknak! A multikvízekhez mindig kell csatolni egy videót, vagy írni egy rövid szöveget, amelyet a gyerekek elolvashatnak a feladatok megoldása előtt. Máskülönben csak vakon totóznak majd.
- ezért az anyag összeállítása előtt érdemes átgondolni, milyen információkat akartok feltétlenül átadni.
- nem árt, ha eleve úgy írjuk meg a háttéranyagot, hogy a lehető legtöbb kvíztípushoz tudjunk kérdést írni belőle (a korai tervezés jelentősen megkönnyíti a későbbi munkát).
- életkorhoz igazítás: amikor háttéranyagot írunk, gondoljunk arra, milyen életkorú gyerekeknek szánjuk, ennek megfelelően írjuk a szöveget és válogassuk hozzá a médiatartalmakat!

Típusfeladatok:

1. Infojáték
2. Multikvízek
3. Tevékenységek

Infojáték

A legegyszerűbb, de egyben leglátványosabb kvíztípus, érdemes minél gyakrabban használni. A titka: jó képeket kell válogatni hozzá. Eleve olyan témából érdemes infojátékot csinálni, amihez változatos képanyagot tudunk illeszteni.

- A játékban minden képhez megadunk egy-egy információt, de egy képhez akár többet is megadhatunk. A megadott információ ne legyen több 200 karakternél!
- A kérdések hossza lehetőleg ne haladja meg a 100 karaktert.
- Egy kategóriához (alcímhez) egyazon képnek kell tartoznia!
- A kérdéseket kicsit másképp fogalmazd meg, mint ahogy az állítást, hogy nagyobb kihívást jelentsen a válaszadás. De azért figyelj, hogy ne hagyj teret a félreértelmezéseknek!
- A helyes válasznak mindig tisztán ki kell derülnie az állításban megadott információból! Ez egy memóriajáték, aminek az a lényege, hogy az állításokon keresztül minden kérdésre biztosítani kell a választ a játékosok számára.
- A helyes válasz meghatározása nem igényelhet kiegészítő tudást. Ez a játék először tanítja, majd felméri a játékos szövegértési képességeit és odafigyelését.

- Mindig csak egy válasz lehet a helyes, függetlenül az összes lehetséges válasz számától, annak érdekében, hogy elkerülhetőek legyenek a felesleges viták és konfliktusok.
- A kérdések ideális mennyisége: **minimum 24 kérdést szoktunk írni az infójátékokhoz**, de 36-nál többet nem érdemes. (Korábban 12 kérdés jelent meg egy játékban – ma, 2023. május 7-én meglepve láttam, hogy már csak 7.)
- A kérdéseket és válaszokat egy excelbe írjuk be (csatolom).

Multikvízek

Ebben a játékban több kérdéstípus van – ezekről készült is egy külön háttéranyag (csatolom), illetve egy excel (ezt is).

- A multikvízekben nincsenek képek, viszont a játék elindítása előtt a diák kap egy (vagy több), **háttéranyagot**, melyeket megismerve válaszolni tud a kérdésekre.
- A segédanyag legtöbbször **szöveges**. Terjedelme lehetőleg ne legyen több 6000 karakternél, mert ha ennél hosszabb, a diák unni fogja (bár ez életkortól is függ). Minimum terjedelem kb. 2000 karakter.
- A szövegben lehetőség szerint legyenek beillesztett képek!
- Az idegen szavakat lábjegyzetben magyarázzuk meg!
- A szöveg végén mindig megadjuk a forrásokat – kivéve, ha teljesen saját kútfóból dolgoztunk (ami elég gyakori).
- Megkönnyítjük a szerkesztő munkáját, ha a szöveget kisebb fejezetekre tagoljuk és ezeket saját fejezetcímekkel látjuk el – mivel a Reftantáron is így, tagolva és alcímekkel fog megjelenni a háttéranyag.
- Jó, ha minden kis fejezethez van legalább egy kép. Megtöri a szövegolvasás monotonitását, és a vizuális tartalom segíti a diákot a memorizálásban is.
- Csatolhatunk a háttéranyaghoz videót is, de ha ez a **videó** eléggé informatív, akár önálló háttéranyagnak is tekinthetjük. Ilyenkor nem kell szöveget írunk hozzá, csak egy rövid, 2-3 mondatból álló bevezetőt, mellyel megágyazunk a videónak, esetleg szempontokat adunk a diáknak a videó megtekintéséhez.
- A jó videó nem hosszabb 5 percnél. Ez olyan időtartam, amit még nem un meg a diák, hajlandó rákattintani. 5 percnél hosszabb videókat nagy eséllyel nem fognak megnézni.
- Igen nehéz olyan videókat találni, melyek rövidek is, informatívak és szakmailag is igényesek. (Rengeteg szemét van az interneten! Óvatosan válogassunk a videók között!)
- Az ideális videót leginkább a Zanza TV oktató-videóihoz tudnám hasonlítani.

Akár **videót** illesztünk be, akár **szöveges** háttéranyagot írunk, **figyeljünk arra, hogy az anyagból minél változatosabb kérdéseket tudjunk feltenni, lehetőleg minden kvízkérdés-típushoz tudjunk kérdéseket írni!** Ez a saját szöveg írásakor a legegyszerűbb. Pl. beleírunk a szövegbe felsorolásokat (Móricz Zsigmond tanult a debreceni, a sárospataki és a kisújszállási gimnáziumokban), amiből lehet egy *többszörös választásos* kérdést írni. Vagy életrajzi események időrendi felsorolásakor legalább 3 eseményt leírunk, hogy lehessen belőle *sorbarendezéses* feladatot írni. *Párosítás* feladathoz pl. ideális, ha definíciókat és rövid meghatározásokat írunk a szövegbe, vagy szerzőket és műcímeiket. Egyszóval: a szöveg megírásakor mindig tartsuk szem előtt, hogy milyen típusfeladatokat tudunk írni ebből a szövegből, és lehetőség szerint írjunk mindig minél többfélét!

Nem jó, ha egy kvíz csupa igaz-hamis kérdésből áll, ámbár való igaz, hogy a legegyszerűbb ezeket megírni. A multikvízekben **törekedni kell a változatos feladat-típusokra** és inkább az izgalmasabb, összetettebb feladatokon legyen a hangsúly (pl. behelyettesítés, sorba rendezés)!

Általános elv: egy multikvíz legalább 15 kérdést tartalmazzon és minimum négyféle kvíztypusból legyenek benne kérdések, arányosan elosztva! A játékban rendszerint 7 kérdés jelenik meg a diáknak.

Tevékenységek

Itt egy-egy témához 6-8 tevékenységet érdemes írni és az egyes feladatokhoz csatolni valamilyen kiindulópontot (weboldal, kép, kisfilm).

És végül, de nem utolsósorban: pár szó az ötös bontásról

Egy témát öt horizontálisba szoktunk sorolni, ezek az alábbiak:

1. Életmód, társadalom
2. Művészet, kultúra
3. Történet, legenda
4. Etika, teológia
5. Környezet, természet

Nincs kőbe vésve, hogy minden egyes téma ötös bontásba kerüljön – bizonyos témáknál nem is megoldható – de amennyiben igen, ott lehetőség szerint törekedjünk rá!